

SEMBLANÇA de

RAMON NOÈ HIERRO

Per Joan Cuscó i Aymami.

"El dibuix és com el diari íntim de l'artista".

Picasso

Neix a Barcelona l'any 1923, al carrer Consulat, davant de la Llotja. Als pocs mesos els seus pares es traslladen a Tortosa, on visquè fins acabada la guerra civil.

El seu pare i l'avi eren terrissaires i això l'aficionà a treballar el fang fent-ne figures.

-Però no vaig tenir prou inclinació a continuar amb aquella feina. Tal volta hagués esdevingut, amb els anys, escultor, però vaig sentir més afició al dibuix i a la pintura- ens explica.

Amb aquestes disciplines tingué de professor Agustí Baiges.

Admirà i aprofundí l'obra de Agustí Querol, l'escultor tortosí de tant renom (1863-1909). S'emmirallà també en l'obra del tortosí Antoni Casanovas i Estorach, l'excel·lent pintor de l'escola de Fortuny.

La família Noè vivia al mateix carrer on va néixer Francesc Gimeno, la casa del qual era coneguda per la casa dels Arasa (el cognom matern de l'artista).

Cal dir que Noè sent una forta veneració envers l'obra de Gimeno. Quan parla d'ell ho fa amb un entusiasme sincer. L'admira profundament. Li plau que hom parli del gran artista tortosí, el qual, com sap tothom, visquè uns anys a Sabadell (1915-1925, a intervals).

És l'any 1940 quan retorna a la ciutat comtal i ingressa a Llotja. Té de professor Josep Pallarés.

Va a Madrid per estudiar ceràmica i gravat. Allà contacta amb molts personatges del món artístic de la capital, entre els quals Miquel Soldevila, director de l'Escola Massana de

Barcelona. Així mateix amb Josep Mª Sert, que recorda amb la seva capa i capell xamberg, i amb qui tingué substancioses converses...

A Madrid tingué més d'una proposta, entre elles una per a ingressar a la Casa de la Moneda... Però com que Soldevila li havia parlat tant i tant de l'Escola Massana, heu ací que s'inclinà novament cap a Barcelona. Entra com alumne a la Massana i tres anys després n'és anomenat Professor; càrrec que segueix exercint des de l'any 1952.

Ens consta que Ramon Noè és un professor admirat pels seus alumnes.

Veuen en ell el mestre clar, sincer, senzill i sapient, que sap transmetre les lliçons d'una manera clara, ja per la seva sapiència ensems que per la seva natural bonhomia. Hom ha de creure que, passats els anys, aquells antics alumnes el recorden amb admiració i respecte.

Les seves lliçons, i fins i tot les seves converses relacionades amb temes d'art, les dona amb la seva genuïna naturalitat, matisant-les degudament, aplicant-hi, en el moment adient, cites dels grans mestres, així com il·lustrant-les amb anècdotes que és, tot plegat, com unes pinzellades més... Noè quan parla ja alligona i ho fa amb una espontaneïtat i una naturalitat que li vessen de tota la seva persona.

I quan realitza una demostració pràctica -i això ho pot dir tot aquell qui ha assistit en qualsevol d'elles- atrau l'atenció dels assistents o alumnes des del primer moment. Realitzant l'obra, sigui dibuix, aquarel·la, oli o pastell, veureu com les seves

mans -els seus llargs dits- tenen volada, com si a cada moviment prenguessin alè en el mateix aire... El llapis o el pinzell tenen una soberania davant el paper o la tela. I mentrestant va fent l'explicació adequada i mestriosa alhora.

-Arriba el moment que l'artista ha de saber que l'obra ja està feta -alligona-; que ja no cal posar-hi res més, puix aleshores es pot incorrer en un excés amb demèrit de la mateixa obra.

Té una expressió que ho reflecteix a bastament:

-El llapis ja ha caigut...

Ell, sincer i honest com el que més, sol repetir:

-Cada dia m'adono més que sé menys...

Això ho repetia Renoir.

Sap que l'art és infinit, que l'artista no pot sentir-se mai satisfet, que sempre hi ha aquesta sensació d'agredolç... Noè, potser, mai no quedarà satisfet de la seva obra perquè és molt sincer i exigent amb si mateix i davant d'altri.

Quan li he preguntat de quina obra se sentia més satisfet, m'ha dit:

-De la propera

És una gentilesa de

Escoda

ALTA SASTRERIA
CONFECCIONS DE LUXE

Plaça Sant Roc, 5 - Telèfon 725.59.29

I en preguntar-li si havia aconseguit el secret de l'èxit, em respon:

-*No crec en l'èxit.*

-*Amic Noè: dubteu?*

-*És una constant.*

Noè coneix totes les tècniques plàstiques. Ha estat -i és- un estudiós. ("I el que aprenc dels meus alumnes!", em diu). És un esperit cultivat, selecte i agut.

Ell tal volta ho té sintetitzat amb una sola paraula:

-*Sóc un afaal.lerat.*

No coneix l'egoïsme ni l'enveja.

-*Viure en estat d'enveja crec que deu ser infernal* - diu, posant èmfasi a l'última paraula.

Ell viu a cel i a camp oberts; i així d'obert i clar és el seu esperit i el seu tarannà.

Viu a la carena de Sant Iscle, després de La Salut, al camí que mena a Togores. És una propietat que adquirí la dècada dels 50 el seu sogre i hi passava els caps de setmana. Fa uns nou anys que establí la residència definitiva aquí, amb la seva muller i fills.

Ací té l'estudi.

Davant seu té tota aquesta coloració que ofereix la clotada i la cinglera del Ripoll que tant i tant pintà el "vell Gimeno"...

No són pas poques vegades que l'he vist dibuixant o pintant per la Ciutat. A ple carrer.

-*És que a mi m'agradaria tenir el taller al carrer...* -diu.

I arran d'aquesta pràctica li han succeït una munió d'anècdotes. Em plau transcriure-n algunes de les moltes que m'ha explicat.

Abans vull dir que pel proper mes de febrer presentarà una exposició de dibuixos a la Sala "Tot Art" de Sabadell.

-*A veure si podem fer interessar el públic pel dibuix m'ha dit.*

És evident que en aquest nostre país hi ha més interès per les obres de color, sobretot les pintures a l'oli; en canvi es té menyspreu l'aquarel·la, l'escultura i el dibuix.

Noè, respectant tot altrí, es confessa un "dibuixistic".

ANECDOTARI

-Pintar a ple carrer et proporciona moltes curioses vivències- diu. Quan pintes per la rodalia del Mercat, s'acosta aquella bona dona que ve a demanar-te si podries anar a casa seva a pintar-li el menjador o la cuina... Li dius que no pots, que tens feina i si insisteix has de dir-li que ets pintor de quadres i no de parets... Aleshores, et diu: "*Tant és pintar "això" com "allò"...*"

En una ocasió una dona li va dir que havia seguit des de feia uns dies com anavan pintant aquell quadre que estava fent. "*M'agrada molt* -li va dir-. *Quant val?*". "Tinc el costum -diu Noè- de constatar que més que una bicicleta i menys que un cotxe"... "*Insistí que li digués exactament el preu. Llavors li vaig dir que unes vint mil pessetes...*"

-*"Carai, que car ho cobra per ser un pintor «callejero»!"*...

I seguí el camí amb la cistella a les mans...

-*"Un avi, amb el seu nét agafat de la mà, mentre jo pintava, li va dir:*

-*"Veus, nen? aquest senyor pinta; s'entreté i no fa mal a ningú"...*

-*"Perdoni, vosté -em diu un curiós, davant el dibuix que estic fent en ple carrer-; ¿puc fer-li una observació?... És que aquí, sobre aquella teulada, us heu oblidat de posar-hi l'antena..."*

-*"Una vegada que estava pintant a Barcelona un quadre que després va guanyar el Concurs de Sant Ponç, al meu darrera sentia la conversa de dues noies... Ponderaven el quadre. Una d'elles volgué conèixer l'artista i es posà davant meu... Llavors va dir a la seva amiga: -"Malgrat tenir aquest nas, pinta bé"...*

-*"Nena, que jo no pinto amb el nas, precisament"* -vaig dir-li, seguint la facècia...

Realitzava un mural en una església lleidetana. Mentre pintava, una dama de la junta que col·laborava a costejar l'obra indicà que havia de pintar-hi un àngel negre. (La senyora en qüestió era una "fan" de Machin).

-No vareu posar-l'hi? -li pregunto.

-*En aquella ocasió no era possible. No tinc prejuicis racistes.*

I acaba dient: "*Crec que d'àngels n'hi han de tots colors*"...

Li encarregaren un mural a fer en una església d'on poble d'Osona. El rector estava molt entusiasmat de com l'artista estava fent l'obra. Fins al punt que en un sermó dominical aprofità el moment per glosar aquella obra artística. Anava citant i destacant aspectes del mural.

-*Fixeu-vos, fixeu-vos com l'obra està creixent* -deia als feligresos, entre els quals s'hi trobava el propi artista. *Mireu aquell colom com li estan creixent els canuts, mireu-ho bé...*

-*Vaig tenir el goig de pintar aquell mural tenint un entusiasta admirador en el mateix rector, que era d'una bondat infinita* -explica.

I afegeix:

-*Un dia em digué si quan acabaria l'obra li arreglaria el seu "piset". El seu "piset" volia dir el seu nínxol, puix presentia que els seus dies eren comptats... Vaig fer-li una decoració esgrafiada, representant una creu nançada i una inscripció llatina que ell mateix em donà... Quatre mesos després hi era enterrat, malauradament...*

Una altra mena d'anècdota que ens servirà per poder comprendre com és el nostre personatge. Oïm-la d'ell mateix:

-*Fa poc temps una Galeria d'Art de Barcelona em proposà fer una col·lecció d'obra meva amb un tema monogràfic: "Les 24 hores de la vida d'una dona"...* "*Aquesta dona, pot ser la meva muller, o una altra? -que vaig preguntar". "Amb una condició: que cada quadre representi la dona en una actitud sensual: despullant-se, vestint-se, etc. etc."*

Ho va refusar, tot dient que s'havien equivocat d'artista...

ANUNCIEM LA PRÒXIMA APARICIÓ DEL QUADERN MONOGRÀFIC DEDICAT A JOAN ARÚS

Té nom bíblic.
 Àdhuc, és noètic.
 Escardalenc com un jonc del delta...
 Té idees i paraules clares.
 Asserenat com una aqüarel·la.
 Sincer.
 Sencer.
 Senzill.
 Humil.
 De faccions escairades, a pal sec.
 Fullat de cabells a mitja tinta.
 Ell, com el seu homònim, barqueja, destre,
 amb l'arjau...

questionari » proust«

- El principal tret del meu caràcter?
- Intentar ser tolerant.*
- La qualitat que prefereixo en un home?
- Tolerant i caritatiu.*
- La qualitat que prefereixo en una dona?
- La mateixa qualitat que l'home.*
- Allò que més estimo en els amics?
- Que no codifiquin l'amistat.*
- El meu principal defecte?
- Poc treballador i altres.*
- La meva ocupació preferida?
- La que tinc.*
- El meu somni de benestar?
- Viure cada cop més despullat.*
- Quina fóra la meva pitjor desgràcia?
- Perdre la capacitat d'il·lusionar-me.*
- Què voldria ser?
- Professionalment, el que sóc; humanament, no fer mal a ningú.*
- On desitjaria viure?
- Com que no puc assolir tants llocs com m'agraden, gaudeixo d'allà on sóc.*
- Quin color prefereixo?
- Tots els estimo.*
- Quina flor prefereixo?
- Totes per igual, car unes i altres em donen goig.*
- Quin ocell prefereixo?
- Em passa el mateix que amb les flors..*
- Els meus autors preferits en prosa?
- N'hi ha molts: Cervantes, Ortega, Con-fucio, etc..*
- Els poetes preferits?
- Dic el mateix d'abans, però citaré: Bau-delaire, Silvio Pellico, Lorca....*
- Els herois de ficció?
- El Quixot.*
- Les meves heroïnes de ficció?
- No recordo ara el nom de l'heroïna de "Sobre las piedras grises", de J.S. Arbó.*
- Els meus compositors preferits?
- Molts, per exemple, Beethoven, Stra-winski, Bach, Mozart, Bartok..*
- Els pintors predilectes?
- Molts. Goya, Velàzquez, Gimeno, Rem-brandt, Pissaro, Renoir, Giotto, Picasso....*
- Els meus herois de la vida real?
- Els que no surten a primera pàgina, però que lluiten amb silenci i honestat...*
- Les meves heroïnes històriques?
- Madame Curie i altres; les dones que porten la casa (la meva, per exemple).*
- Els noms que prefereixo?
- Els que tenen un to greu.*
- Què detesto més que res?
- La violència, la intransigència i la dicta-dura.*
- Quins caràcters històrics menyspreu més?
- Es pot deduir fàcilment amb la resposta anterior.*
- Quins fets militars admiro més?
- Cap.*
- Quina reforma admiro més?
- Els drets humans.*
- Quins dons naturals voldria tenir?
- El de la caritat.*
- Com m'agradaria morir?
- En pau amb mi mateix i la serenitat dels meus*
- Estat present del meu esperit?
- Afal·lerat i amb fam d'assolir el que sen-to.*
- Fets que m'inspiren més indulgència?
- Tots aquells motivats per l'estimació.*
- El meu lema?
- Tolerància i treball.*
- (Una manera per treballar a gust...)

És una gentilesa de **Restaurant**

Joan Maragall, 6 i
 Advocat Cirera, 38 (Plaça del Gas) - SABADELL
 Telèfon 725 23 00